

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne peti-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Beseda slovenskim duhovnikom.

Z Gorenjskega. [Izv. dop.]

V pogovoru z nekimi svojimi tovariši prišli smo nekaj tudi, ko smo se o verskih rečeh menili, na razkolniško grško vero. Jeden najglavnejih vzrokov, zakaj se je ne le protestanško krivoverstvo, ampak tudi iztočna vera tako hitro razširjevala je pač ta, da se je služba božja opravljala v ljudskem jeziku. Angleži posluhujejo se v svojej cerkvi angleščine, nemški protestantje nemščine. Ali velikemu delu Slovanov rabi pri cerkvenih obredih stara slovenščina ali tako zvani slovenski cerkveni jezik, kateri je kakor latinski zamrt.

Naključba me pred 10emi leti — bil sem še dijak — занесе v Trstu v grško cerkev. Videl sem tu starega Primorca, mestnega fantalina z tržaško branjevko poslušajoč in ponavljajoč molitev svečenikovo. „Gospodine pomiluj!“ klicai je z duhovnikom ves ljud po cerkvi. Kaj pa pri nas? Mašnik pred altajem bere še le evangelij, ko je nevesč človek v svojej molitvenej knjižici uže pri povzdigovanji. — Mislim, da mora vsacega za vero vnetega katoličana srce boleti, ko kaj tacega vidi. Da bi priprosti človek razumel mašnikove molitve, gotovo molil bi ž njim. Odgovarjalo se mi boe, da se ne manjka knjig, kjer dobiš latinske obrede s slovensko prestavo i razlago na primer Marusičeve. Kdo se je bolj razveselil omenjenih pripomočkov, kakor jaz — ali žalostna izkušnja me je učila, da ljudje ne segajo tako pogosto po njih, kakor bi se želelo i to baš zaradi latinščine!

Dalje je treba pomisliti: Knjiga, črka je néma ino mrtva, živa je navdušena beseda,

ki se s prepričanjem oznanjuje! Ta seže v srcé, ta je pretrese do dna. Žalibože je božja beseda pri tolikanj lepih cerkvenih obredih samo redkim olkancem umljiva — narodu tajnost.

Kaj nam tedaj svetuje pisalec teh vrstic, čujem da vpraša mnogi častiti bralec. Kaj hoče sè svojo nezadovoljnostjo? Katero modro nam oznanjuje? — Nič hudega! Samo dober svet! —

Le nekaj novega, prav za prav obnovljenega: stara pravica naj se zopet oživi; bolje — razširi naj se, kakor prav, tudi v naših škofijah, posebnó ljubljanskej. Berimo mašo v starem slovenskem cerkvenem jeziku! Ali némamo mari za to starega dovoljenja iz Rma? Ne priča li tega cerkvena zgodovina na Slovenskem?

Papež Hadrijan II. (867—872) potrdil je in popolnem opravičil uvedenje staroslovenskega jezika v liturgijo po sv. Cirilu. Njegov naslednik Janez VIII. (872—882) je z nova potrdil sv. Metoda in odobril slovansko liturgijo („litteras slavinas a Constantino quidam philosopho repertas iure laudamus“). Na Primorskem *) se je ta red tudi ohranil mej rimskimi katoličani.

Kaj smo pa potem na boljem, ugovarjati hoče kedo. Ali bode naše ljudstvo razumele staro slovenščino? S časom gotovo! Tudi latinskega jezika nij nikakor mogoče razlagati pri prostemu človeku, ložje bode sè slovenskim.

Slednjič bi vsakako omenil to postransko korist, da bi vpeljava zamrtega jezika

*) Tudi v Dalmaciji in po Bosni in Hercegovini imajo nekateri redovniki pravico v slovenskem jeziku maševati, v Zadru se to zgodi saj v enej cerkvi. Ur.

novemu koristila, ne le ker se bode tako množilo število stároslovenščine veščih, ampak tudi prosto ljudstvo bi marsikako sedaj uže pozabljeno besedo ali obliko nevedoč zopet prejelo.

Bog daj, da bi te kratke moje besede ne pale na suho zemljo, temveč na rodovitno njivo in obrodile tisočeri sad. Naj bi stopili duhovniki, ki so zato skupaj in se o tej važnej stvari natančneje posvetovali in pomenili, saj dobro vem, da je posameznik kratkoviden, a vsi ljudje vse vedo i več oči več vidi. Naj se jih mnogo oglasi in naj svoja mnénja v kakem cerkvenem ali drugem slovenskem listu obelodani. Marsikakega duhovnega tovariša poznam, da je z menoj; saj se ne straši očitno povedati svoje misli. Resnično dobro in koristno mora na dan! Saj se radi damo poučiti. Vsi čestiti za narod in pravo vero vneti duhovni gospodje upam, da so tega prepričanja, kakor jaz. Toda treba je na krepko delo! A i bi se tudi kak neduhovnik, ki mu je za blago, pravično stvar, ne oglašil? —

Tožimo, da vera peša od dne do dne! Skočimo jej na pomoč še s tem pripomočkom! Saj nečemo ničesa novega, samo staro ino pametno terjamo nazaj — to, kar nam je vzela tuja nevoščljivost!

Bog daj dober vspeh!

Slovensk duhovnik.

Sprevodnica gospodu M. Hermanu v državni zbor.

Iz Ptuj. [Izviren dopis.]

18 let daja Ti zaupanje slovenski narod ptujske okolice, spominajoči se Tvojih posvečenih besed izgovorjenih pri prvi volitvi: „Slovenci! moje srce je pri vas, moje življenje za

Listek.

Jurasor.

(Spisal Cestnikov.)

(Konec.)

Vstrašil se je bil uže precej tega absolutizma naš jurasor na prvi mah, potem se je pa podal kar v Zagreb k onemu nemškemu gospodu, kateri je imel opravka pri organizaciji oblastnij. Ko je povedal, da je jurasor, da se zove Migović pa da bi najrajši postal kotarski predstojnik tam doli na svojem domu, kjer ga uže vsi ljudje poznajo in tudi spoštujejo, mu je ta nemški gospod prav prijazno in ljubeznjivo rekel te-le besede: „Also Migović heissen sie? es freut mich; nun, man wird jedenfalls auf namen die mit ic und vic enden, besondere rücksicht nehmen, es sind auch schon einige solche ernannt worden, wie z. b. Lichtenegger, Kugelmayer, Dudelberger, Schwab und dergleichen.“

Siromašni Migović nij prav razumel, da li gospod norca dela kali, pa je odšel zopet domov. Ko je potem postal adjunkt precej daleč od svojega doma pri nekem c. kr. kotarskem uradu, se je moral početi vaditi v pisanju, kar se mu nij posebno dopalo.

Najrajše bi se bil se ve da zabrcil v kakšnej kleti kakor polž črez zimo, ter čakal na boljše čase, kar pa to nij šlo, se je nekako silil na delo, pa še bolj njegov predstojnik, kateri je pa vendar po sreči bil Hrvat in ne hudoben. — Rad je hodil Migović v svojej novej službi brojit kupe šodra po cestah, in če se je mogel zmuzniti do kakšnega župnika, katoliškega ali pravoslavnega, to mu je bilo vse eno, je bil čisto srečen. Tu je hvalil stare čase, sedanost pa itak nij grajal nikdar, ampak pogutnil je precej vsako besedo, ter jo je utopil in zadušil z vinom, katera bi mu bila silila na jezik, in katera bi bila utegnila razodeti svetu, da nij čisto srečen v svojem stanu. Zdvajal ravno nij Migović, ampak našel

si je novo društvo v novih okolnostih; čisto blizo uradskega poslopja se nij rad baval, ampak preko vode, ki je delila mesto v dva dela, tam se je uredil po domače, in to je zakrivilo, da je po več dni zaporedoma izostal iz pisarne, se ve da po svojej starej navadi. Predstojnik je vse vedel, kako se ponaša Migović, pa ga je enkrat hudo prikvačil, ter mu je rekel, če bo še enkrat prekoračil most ter šel na drugo stran, mu ne bo ušla stroga kazen. Migović je precej obetal, da ne bo nikdar več hodil črez óni nesrečni most in pri tem je ostalo.

Črez par tednov zopet nij Migovića; predsednik ga kurentira, nij ga nikjer, potem naloži bobnjaru, naj gre iskat adjunkta, a bobnjar se postavi na trg, pa udari po bobnu: trum trum trum tum tum — a ko se je nekaj ljudij zbralo, pove, da se je zgubil gospod adjunkt, pa če ga kdo najde, naj ga dopelje na magistrat ali pa h kotarskemu uradu.

Ali vsi ljudje so znali, kje je gospod mali

vas; če bi na me kamenje curelo ali sekire padale, moja vam obečana vernost se ne zgane". 338 glasov s ptujskega, ljutomerskega in rogaškega volišča počastilo Te je pri najnovejši volitvi in zvolilo v državni zbor. Ta ogromna večina, vsaj skoro jednoglasnost (odbiši 6 glasov), je nasledek Tvojega poštenega mnogoletnega delovanja v deželnem in državnem zboru in sad Tvoje iskrenosti in neustrašljivosti. Presrčna Ti hvala za dosedanje Tvoje trude, pa tudi priporočba za bodočo junaško in nesplašljivo vztrajnost.

Nas, Tvoje volilce, tlačé raznotera žuleča bremena, nas čmijo od nas nezakriviljene skleče rane v našem kmetskem in društvenem žitku in bitku, zato Ti odkrivamo svoje mōke, da bremena polajšaš in rane zaceliš po svojem dobroglasnem zbornem poslovanji v zvezi in druženji z drugimi somišljeniki, naj se itak odstrane strašne krivice, ktere moramo po nedolžnem trpeti, naj se nam podelé pravice, ktere uživata razkošno Nemec in Magjar, vsaj darujemo krv in imetek Avstriji na žrtvenik, kakor ona in še v razmeri več. — Tvojih volilcev zahtevi so:

1. Mahoma naj se napravi zvršilni zakon o § 19. državnih osnovnih zakonov; druge točke, postavimo o svobodnem naseljevanji, stopile so hipoma v veljavnost, samo paragraf Slovanom prijazen ne. Potem je stoprv upati, da se tudi nam odpre vzvišeno svetišče raznih učilišč s slovenskim jezikom ter prikaže pravičnost in ugodnost slovenskega uredovanja.

2. Resno je zahtevati od visoke c. kr. vlade, da nam k času vrne naše slovenske po vsej carjevini razposlane profesorje, a odpravi tujce, neznajoče naščine, da se ne bodo več konči na naših tleh norca delali iz največjih naših svetinj. — Tudi naj se reši narodno učiteljstvo jarma in okov, v ktere jih je vklepala nemška in hudo nemčecha stranka.

3. Odpraviti je treba Slovanom pogubni sistem in uvesti vsem avstrijskim narodom enako pravični vladni sestav, da ne bodo nekteri gospodje v obilji predpravice valjajoči se naduto se čeperili, a drugi jim služiti morali. Enaka bremena, enake pravice, kličemo na ves glas; dva prevladajoča naroda in jezika na kvar ostalim državljanom ne smeta biti preovlaščena v področji avstrijskega orla dvo-glavnika.

4. Vsi zdržema živeči Slovenci naj se

zduže pod eno narodno upravo, da bode takim potem konec krivičnemu tujevanju našega naroda.

5. Oderuštvo zavrne se v postavne in pravične meje; ta kuga ravno najboljše podkapa nehvaležno zemljo obdelovajočega kmeta, kateri je podloga in uvet državam in državnim ustrojem, brez kmeta je vsak bitek činovništva itd. nemogočnost, pa najhuje ga tlače in malokda sliši se glas na zboljšek jegovega tužnega stanja.

6. Gospodarstvene razmere pri seljaštvu so take, ka mora zadovaljati 5 letno šolsko pohajanje, potle osnuj se triletna dobro urejena napredovalnica; po mestih naj velja 8 letno pohajanje, ako se kaže koristno in potrebno.

7. Pravniška akademija naj se ustanovi v središči slovenske domovine, v beli Ljubljani, da bodemo odonod dobivali pravnike in činovnike povse zmožne slovenskega jezika.

8. Vlada skrbi, da se niži gimnazij v Ptuj razširi v véliki gimnazij. — Ista naj pozove zaupne in porabne može, kateri bodo se posvetovali o učnem popravku na gimnazijah, da se čas moreče nepotrebnosti in neporabnosti opuste a koristnosti razmnože.

9. Vojništva naj se oproste dijaki odlikaši in pri vajah v orožji jemlji se nek ozir na pravnike, profesorje, bogoslovce in narodne učitelje.

10. Ovršno prodavanje zemljišč naj se ne godi na dve polovici, kakor je dendenešnji navada, ker po takem je dvoje enako in nepotrebno delo, dvoji potroški, a posodniki redno gube.

11. Zaradi kuhanja tropin, drožij in sliv naj se ne trpinči kmet po nepotrebnem, kakor je sedaj običajno, ko se delajo ovire sezajoče skoro v nemogočnost, da seljak konči v nek hasek spravi dotične pridelke.

12. Dača naj se terja pri poljedelcih po dovršeni mlati, a pri vinogradnikih po branji, inda seljak ne zmaga petic. Uljudnejša obzirnost pri terjanji je priporočati.

13. Vlada naj deluje ali konči pomaga delovati na to, da se Drava na Štajerskem, osobito počenši od Ptujja niže, brže bolje uredi.

14. Naj se neposestnikom: viničarjem, gostaçem, osobenikom in družinstvu k ženitvi ne daja pravica brez dovoljenja občinskega zastopa.

15. Odvetništvo naj se ograníči, a sodni-

štvo samo menjše in ležejše slučaje razpravlja; legalizaciji reci se srečno.

16. Zlorabo občinskega imetka po mnogih občinskih predstojnikih naj dotična oblast zajezi, popravi in uredi, kajti občinski novci se zapravljajo, a dolžnosti poplatiti zanemarijajo. Občinska uprava v sedanjih okolišnih pri nas nij pišivega oreha vredna.

Ostalo prepuščamo Tvoji modrosti, zvedenosti in previdnosti.

Volilci.

Grof Taaffe in njegova politika.

Na Dunaju se je z grofom Taaffejem pogovarjal neki odličnjak. Čegar ime pak nij objavljeno; to, kar je Taaffe govoril, je objavil potem v berlinskem listu „Bürgerzeitung“ in se v kratkem posnetku glasi:

„S kakšnim pravom, na podlagi katere moje izjave ali dejanja mojega mi podtikava jo reakcionarna poželjenja. Se ve, da jaz ne smatram ustavno poslopje toliko časa za dovršeno, kolikor časa se okolo treh milijonov Avstriicev, tako vrl, delaven in inteligenten narod odteguje ustavi, kakor so Čehi. Tudi ti morajo pristopiti k skupnemu delu, to doseči si prizadevam. To hoče cesar, in to hočejo najboljši patrijotje uže za časa petnajst let. Tudi Herbst je skušal s češkimi vodji ali češkim narodom sporazumljenje doseči. Ali po mojem mnenju je ostal ta poskus za to brez vspeha, ker naroden živelj na Češkem nij popolnem neodvisen, in ker se je čutil v zvezi z družimi elementi, ki so se Herbstu izogibali, tolikanj močnega, da je stavil velike zahteve. Jaz sem hotel tega drugače lotiti se. Zvezo konservativnega življa z demokratičnim sem hotel zrušiti, da bi z vsako bosébe laglje dospel k cilju, kar se mi je tudi posrečilo. Noben pameten človek pa tega ne verjame, kar nasprotno časopisje o meni piše, češ, da hočem ustavo premeniti. Nij nesreča to, ako so si vsled kompromisa Čehi pridobili 10 poslancev iz vélikega posestva za državni zbor, a prišli bodo, če ne letos pa drugo leto. V komer se je grof Hohenwart zmotil, iz tega se jaz učim, kaj moram opustiti. Grof Potocki je padel po ustavovernej stranki a grof Hohenwart je prezrl ustavoverno stranko in se naslonil na nje nasprotnike. V kabinet nijsem stopil kot zarotnik, krivice jaz ne bodem delal nikomur in tudi ustavi ne. Stalnost javnih razmer se

sodec, pa so rekli bobnjaru, naj gre čez most, da ga bo gotovo našel tam in tam. In našli so ga zares na onej strani potoka preko mosta. — „Kaj sem vam obetal, kaj bo, če prekoračite most.“ — „Nijsem prekoračil mosta, ampak zanesli so me prek vode moji prijatelji, kateri bodo, ako treba, prisegli vsi, da mosta še videl nijsem, ampak, da so me nosili prek vode tam gori na nekej plitvini!“ Ker se je to res tako zgodilo, mu je prizanesel predstojnik za zdaj.

Kadar nij bilo predstojnika doma, je Migović kakšno korespondenco tudi sam napravil, če je bila posebna sila.

Ker še nij bratimstva pil s kapitanom kompanije vojništva, katero je bilo ravno tam nastanjeno v pomoč žandarmeriji, se je Migović poslužil ugodne prilike, ter je sestavil to-le službeno pismo:

An das löbl. k. k. Räubercommando hier. Morgen haben wir proßchenje, und es wird stark geschossen werden; deshalb aber möge sich das löbl. k. k. Räubercommando nicht in-

commodiren lassen, sondera wird der Herr Räubercommandant höflichst ersucht, sich gegen Abend beim grünen Baum einzufinden, wohin auch einige Landgäste kommen werden, das übrige wird sich geben von selbst.

K. k. Kreiskramt itd.

S tem službenim pismom pa nij bil dobro opravil Migović. C. kr. stotnik se je spodtikal nad titulaturo, rekši, da on nij Räubercommandant, a predstojnik ga je hotel kar iz kože zagnati, tako ga je kregal, ker je službeno zval stotnika v oštarijo, a vsled vsega tega se je Migoviću še bolj pristudila vsa uradna pisarija, hrvatska in nemška, brez razlike.

Ko se je tako-le težavno naprej tolkel in mučil v svojej službi, je prišlo leto 1860; kako je poskočil Migović, ko je čul, da se bode ustpostavil stari zlati županijski red, da bodo zopet restauracije in vse drugo, kar k temu spada! Kar vihal si je osivele brke in pa pil ga je še več, kakor bi smel, ali zato nij zgubil pameti, ampak dal se je kandidirati

zopet za jurasorja v Suhej Maki, kot je uže bil nekda.

Brat mu je postal podžupan, on pa je ostal jurasor, in to ga je veselilo, ker vicekomeš je dostojanstvenik, kateri ne sme biti široke volje javno, jurasor pa sme biti tudi malo pijan včasih.

Poiskal si je staro sabljo in kalpak, katerega je nosil jeden njegovih pradedov, ko je še Arpadove konje štrigal, ko je šel k restavraciji. Zopet je bil za jurasora kandidiran z dvema drugima, zopet se je zdelo velikemu županu, da čuje največ glasov za jurasora v Suhej Mlaki, kakor pred tolikimi in tolikimi leti. Vse je bilo kakor nekda, samo da je bil Migović precej siv postal in pa nekaj več korajže je kazal; zato je pregovoril nekoliko besed v zahvalo supremušu in kortešem, rekši: „Ja se lepo i cfrasto zahvaljujem na podeljenj mi časti, a izpiti ču kasnije!“

Vse se je smijalo in kričalo je živio svojemu novo izbranemu jurasoru Migoviću, samo sestra njegova doma ga je zmerjala, ter je

mora utrditi in prebivalstvu mir dati. Kar se tiče zdanjega ministerstva bode se v kratkem vse izvedelo, kaj da misli.“

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 29. julija.

Glavno vprašanje, od katerega ugodnega rešenja je odvisno, je-li bodo bivši takozvani „ustavoverci“ v državnem zboru še vplivali in vsemu prebivalstvu na škodo odločevali, ali pridejo Čehi v državni zbor ali ne, stoji še zmirom v prvi vrsti dnevnega razmotravanja. In ako Čehi v državni zbor ne vstopijo, potem nam tudi izid zadnjih volitev ne bode nič koristil. Ali predno da se državni zbor snide, upamo, da bodo Čehi to ukrenili, kar bode vsemu avstrijskemu Slovanstvu v korist.

V **Solnogradu** se je pričelo 28. t. m. železniško zborovanje h kateremu je naznanjenih bilo 441 udeležencev, zastopniki raznih železnic.

Hrvatska regnikolarna deputacija je dovršila svoje delo Hrvatje zahtevajo, da se dozdajnja razmera ohrani, da namreč za svojo avtonomno upravo pridržé 45 odstotkov direktnih dohodkov, 55 procentov pa da pride v skupno državno blagajno. Magjari se zaradi Hrvatov nikakor ne morejo pritožiti, da ti preveč zahtevajo. —

Vnanje države.

V **atenskej** zbornici je prečital ministerski predsednik Komunduros kraljev dekret, ki določuje razpuščenje zbornice. Poprej je pa še govoril o ugodnem notranjem položaju. O grškem vprašanji je dejal minister, da ima Grška za sebe simpatije cele Evrope, in da Grki niso niti Evropi niti Turčiji dali povoda, da bi jih mrzila. — No, priljubljena nij kaj posebno Grška, sicer bi jo vsaj židovski nemški listi podpirali za ugodno rešitev grškega vprašanja, katero se uže leto dni premetava neprenehljivo iz Carigrada v Atene in zopet nazaj.

Ker **Rumunska** nij v prvem trenutku želji židov ustregla, pričeli so jo ti s tem napadati, česar se poslužuje samo malovredni človek, namreč s sumničenjem. Dokaz temu v Mainzu izhajajoči „Israelit“, ki piše 25. t. m.: „Od verjetne strani nam dohajajo z Rumunskega jako žalostni glasi; preganjanje židov se je zopet pričelo, kakor leta 1868; in sicer na ukaz vlade. Z izgovorom, da se potepuhi odganjajo črez meje, zgrabijo najbolj spoštovane Israelite, ki so se zmirom pošteno preživeli, jih uklenejo in odvedejo. Na potu je uže več slabotnih in bolnih umrlo, ker so jih trpinčili. Beda je nepopisna.“

Angleži so se menda uže naveličali vojskovati se. Vse novine izrekajo svoje zadovoljstvo, da je končana vojska zuluvska.

rekla: „Ko bi bil kaj prida ti, ne bi bil jurasor, ampak kaj več, le glej si brata, kateri je postal vicekomeš!“

„Oj goska ti neumna i bedasta!“ — je odgovoril Migović sestri, — „moj brat je vicekomeš, jaz sem jurasor, moj brat bo supremuš komeš, jaz bom jurasor, moj brat bo otišel v penzijo, — a jaz bom še vedno jurasor!“

Tako je rekel in zgodilo se je tako, ker brat je zares postal supremuš, pa je kmalu potem postavljen bil v zasluženost stanje miru, naš Migović je pa še ostal jurasor tako dolgo, dokler je organizacija sodbenih oblastij leta 1875 tudi njega zapodila v kot mej staro železo.

Zdaj nij več restauracij, ampak imenuje se vse kakor nekdanj pod Nemci, ko se je posebno oziralo na kompetente z imeni na č i vič, kakor na pr. Bledschneider, Egersdorfer, Albrecht, Florschütz itd., ki so postali te dni državni pravdniki na Hrvatskem.

„Standard“ n. pr. piše: „V bodoče nečemo ničesar več znati o teh borbah, naselbine naj se varuio same.“

Iz **Simle** se poroča, da je Cavagnari z družimi člani angleškega poslanstva dne 24. julija došel v Kabul. Sprejet je bil z veliko vojaško čestjo. Zvečer je dal Cavagnari emiru afganistanskemu svojo poverjenico.

Iz **Carigrada** javlja „Reuterjev bureau“, da je sultan program Kaireddinov glede preustrojitve ministerstva zavrgel; Kaireddin je potem definitivno odstopil, na mesto njega pak je bil imenovan Aarifi.

Iz **Rima** se poroča, da bode papežev odposlanec za Bolgarsko stanoval v Ruščuku in opravljal poslove škofa za to provincijo.

Italijanski senat je načrt za železnice s 60 glasi proti 15 glasom in načrt za davek pri izdelavanju alkohola sprejel.

Nadškof v **Parizu** je poslal senatu pismo, v katerem zametava Ferryjev naučni zakon. On pravi, da ta zakon preti javnemu redu in v nevarnost stavlja mir Francoske.

Ministerska kriza v **Holandiji** se je končala s tem, da je bivši ministerski predsednik Heemskerk, konservativec, dobil nalogo, sestaviti novo ministerstvo. Pred malo dnevi se je še mislilo, da bode novo ministerstvo liberalno sestavljeno.

Dopisi.

Izpod Nanosa 25. jul. [Izv. dop.]

Uže mesec dan je pretekel, od kar sem v „Slovenskem Narodu“ pisal o Abendrothovem vozniskem začetku v Hercegovini in Bosni. Pisal sem vse bolj površno, kajti, da bi hotel stvar kolikaj natančno pisati, treba bi mi bilo dosta časa, kakor i prostora v cenjenem vašem listu. Mislil sem si, da le nekoliko omenim, pa bode namen dosežen, a žalibog varal sem se in to jako. Jaz sem namreč iz tega namena stvar objavil, da bi se tisti, katerim mora biti mar blagor naših kmetov, se za to kaj potegnili, ter konec naredili tako javnemu judovskemu švindelnu, kakoršnega Abendroth in njegovi nekateri služabniki uganjajo. Čuditi se je, da se kaj enacega še dan denes goditi more. Tu ne gre za kakih par grošev, tu gre za več sto tisočev, gotovo lepa svota za našo ubogo kranjsko deželo.

Koliko jih je, ki so se, kakor sem uže zadnjič omenil, zadolžili, da so konje kupili ter jih izročili Abendrothu, da bi kaj zaslužili, kar so tudi in to z veliko muko, kajti bodi si konji kakor i hlapci ali vozniki, jako so dosti pretrpeti morali, kar mi vsakdo verjeti ne more, ako se sam nij prepričal; in za vse to pa zdaj niti ne vedó, ako bodo kedaj kaj dobili. Mnogo se jih je zanašalo, in se še vedno zanaša, da bodo s tem zasluškom mogli davke in drugo poplačati, namesto da se eksekvirati, rubiti, tožiti morajo dati, in na tak način njih dolgovi čedalje večji postajajo.

Vlani so nekateri bili pri nas znoreli zaradi Amerike. Hiteli so prodajati svoje posestva in imetje, misleči, da kmalu jim bode mogoče dobiti boljšega domovja in vsega, česar potrebujejo v daljnji deželi. Bili pa so prevrženi, njih tako vroče želje se jim nijso izpolnile, in namesto to postati, kakor so si za gotovo mislili, bogati posestniki, postali so ubogi nemaniči, kajti prejeti denar so lehkomišelnó razfrčkali, dôma pa némajo. Letos zopet misli Abendroth, kar se sme po njegovim obnašanji misliti, dosti njih prevariti ter v uboštvo jih pahnuti; naposled kaka slaba letina, veliki davki, kaka druga nezgoda, vse to pripomore, da naši kraji tako rapidno na blagostanju propadajo. A žalibog, vsem tem zlom se le prepozno poskuša v okom priti.

Po toči zvoniti ne pomaga, pravi neka stara prislovica.

Pa kacega izgovora se Abendrothovi gospodje poslužujejo? Da némajo še računov dogotovljenih. Pač čudno, da v tako dolgem času še nijso računov mogli izvršiti, revni taki računovodje. Če pa ne bodo mogli ali pošteno rečeno, ne bodo hteli nikdar računov končati, ergo! ne bode treba po njih mnenji nikdar izplačati. To bi bilo najboljšo! Pa za koga? Za Abendrotha!

Pač skrajni čas je, da se temu „švindelnu“ konec naredi. One oblasti, ki so za to postavljene, da nepošteno čine zabranjevajo, nujno prosimo, naj stopijo na noge, ter naj Abendrotha pozovejo na dotično mesto, da svoj ultimatum o tej zadevi izreče. In če to ne, naj okrajna glavarstva, pod čegar krilom se znajdejo mnogi gori omenjenih notranjskih voznikov, ukažejo županom, da ti poslednji skličejo skupaj uboge prevarjence, ter naj jim razodenejo, kaj in kako jim je postopati proti Abendrothu. Le z zjedinjeno močjo se dá kaj doseči, posamezno se pa brezuspešno jeden na drugega zanaša. Eneržije je torej treba, kajti tu ne gre, kakor uže rečeno, za kako malenkost, tu gre za ogromno svoto, ter za blagor in obstanek marsikaterega pridnega gospodarja davkoplačevalca in skrbljivega očeta. Na noge torej, dokler je morda še čas, kajti Italijan pravi: Kdor ima čas, naj ne čaka časa; kajti prišel bode čas, ko ne bode več časa. Slavna deželna vlada je na podobne javne pritožbe v novinah uže večkrat kaj dobrega ukazala, naj nas tudi v tem usliši in potrebno ukaže.

Hinko.

Iz Pulja 28. julija. [Izviren dopis.] Denes ob dveh popoldne je došel na oklopni fregati „Habsburg“ bivši poveljnik eskadre na jadranskem morju, gospod kontre-admiral vitez Alois Pokorny, naslednik rajnega admiral barona A. Bourguignona. Vojašnica „Bellona“ je od Njih Velikanstva novo imenovane poveljnika puljske tvrđjave in admiral naše vojne luke pri uhodu in nastopu podeljenega mu najvažnejšega in najimenitnejšega mesta celega našega mornarstva, pozdravila s 17 streli iz topov, katere je admiralska ladija majestetično dohajajoča odzdravljala. Tako je za enkrat rešeno skeleče vprašanje, ali bo moralo mornarstvo v svojem središču uklanjati se poveljništvu deželnih vojakov, ali bode samostalno ostalo, kakor to čast brodovja in njegova važnost zahtevata. Častnik kakor prostak, vse je veselo in hvaležno Njih Velikanstvu toliko zarad principa, kateremu je posebno zadnji čas od vseh stranij odklenkalo, od kar se je vedelo, da gosp. Püch ne postane admiral, kakor zarad moža, po katerem je oživel. —

Pred imenom Pokorny se uklanja radovoljno in brezpogoino vse mornarstvo, predstojniki in podložniki, in od veselja segajo v roke, da jih je dosegla čast, izročeni biti prevzvišenemu poveljniku, strokovnjaškemu idealu, kateri je mož znanega bistrega očesa, ki na podlagi uma in poguma slavno bodočnost kaže vrlemu našemu mornarstvu. Genius slavnega nam Tegethoffa naj ga vodi.

Domače stvari.

— (Prva seja antropologov) je bila minoli ponedeljek v ljubljanskej redutnej dvorani. Navzočne prazgodovinarje in za njih predavanja zanimajoče se zbrano občinstvo je pozdravil g. K. Dežman. Po njegovem nasvetu

je bil izvoljen dvorni svetnik M. pl. Hochstetter za predsednika, a ta je zopet izbral si za zapisnikarja g. Dežmana in dr. Mucha z Dunaja, poudarjajoč njiju zasluge in trud, ki sta ga imela, da se je ta lepa misel izvršila in so se zbrali v Ljubljani takó odlični moške in veščaki na polji prazgodovinskega. Potem je govoril tudi ljubljanski župan Lašan, kateri je naglašal, da ima baš Kranjska dežela mnogo važnosti, kar se tiče starin. Prvo predavanje je bil K. Dežmanov govor „o najnovejših najdbah šentmarjetskih gomil.“ Ko je govornik omenil, da se gomile največ nahajajo po krajih, ki se imenujejo pri sv. Marjeti ali kjer so cerkve posvečene tej svetnici, se je oglašil in razjasnjeval to stvar prof. Neumann, rekoč: sv. Marjeta je navadno naslikana z zmajem, kar pomenja zmago krščanstva nad poganstvom. Kjer so si dakle naši dedje zidali cerkve v obliži taci poganskih gomil, izbirali so zatorej obično sv. Marjeto za svojo patrono. — Prof. Gurlitt je govoril „o starodavnih lončenih posodah in o razvoji njih ornamentike.“ V svojem jedrovitem govoru je poleg družega dokazival, da narodi, kateri na posodje za domačo rabo rišó predmete prirodne, niso sposobni za pravo umeteljniško delovanje. — Po svojem izvrstnem delu „Emona“ zasloveli naš rojak gosp. prof. Müllner je podajal poslušalcem zanimive rezultate svojih trudoljubivih raziskavanj po slovenskem Štajerskem. Opozorjal je mej drugim starinoslovce na to, kakó se čisto mogó v samih krajevnih imenih slediti prazgodovinski važni dogodjaji. Isti predmet, namreč „o imenih krajev in osob na Kranjskem“, je obsevalo tudi predavanje, katero je poslal prof. dr. A. Lušin, in se je čitalo k sklepu seje. — Po banketu so nekateri tujci šli gledat tukajšnjega deželnega muzeja znamenitosti, a drugi so se z večera odpeljali proti Straži pri Črnovčah, kjer še stoji prastar násip.

— (Ljubljanska hranilnica.) Iz računskega sklepa za prvo polletje razvidamo, da je narasla imovina tega zavoda za 654.494 goldinarjev, ter iznaša koncem junija 14.397.000 gld. Reservni fond se je pomnožil za 150.460 gld. in iznaša zdaj 1.155.662 gl. 30 kr. —

— (Zgorela) je predvčeranjem okolo 10. ure po noči na barji blizu „zelenega hriba“ šupa, v katerej je bilo shranjene blizu 240 stotov mrve in nekoliko žita.

— (Slovenski zdravniki.) G. dr. Unterlugauer, dozdaj polkovni zdravnik, je imenovan za okrožnega fizikarja v Banjaluki. G. dr. Kopše, dozdaj v srbskeji vojski, dobil je civilno službo kot fizikar v Srbiji. G. dr. Kovač, poprej v Kragujevci, je zdaj mestni zdravnik v Karavancu v južnej Srbiji.

— (Gospod Vincenc Noll), rojak naš, najstarejši sin rodbine Noll, najlejtentant-računovodja pri I. husarskem polku v Weisskirchenu, je prestavljen v Livno k našemu domačemu polku.

— (Franc Slavič), duhovnik jezuitskega reda, Slovenec iz murskega polja, svoj čas najizvrstnejši dijak na c. k. gimnaziju mariborskem, bil je 24. julija t. l. na c. k. vseučilišči v Inomestu promoviran za doktorja bogoslovja.

— („Laibacher Liedertafel.“) Pod tem naslovom se je jeden del „filharmoničnega društva“, od katerega se je bil ločil, osnoval kot novo pevsko društvo; imenuje se tudi

Izdatelj in urednik Makso Armič.

„internacionalno“ ali mejnarodno. Prvi pevski večer je priredilo to pevsko društvo minoli ponedeljek na železniške restavraciji. Žal, da ne moremo temu novemu društvu nakloniti vseh svojih simpatij, kajti, glava mu je znani prof. Heinrich, in kakor uže prvi program vesel kaže, društvo réma popolnoma mejnarodnih principov, kar kaže razmera: dve slovenski in 9 nemških pesnij. Bomo videli v drugic to morebiti popravljenó?

— (Letno sporočilo javne štiri-razredne ljudske šole v Kranji 1879) naznanja, da je bilo v tem zavodu v minorem šolskem letu poučevanih 187 dečkov in 156 dekletec, vkupe dakle 343 uč. Razen naučitelja, kateri je ob jednom tudi zač. vodja, je imela kranjska „normalka“ 2 stalna učitelja, 1 začasnega učitelja, 2 kateheta in 2 začasni učiteljici, zatorej 8 močuj. Poročilo je sicer pisano samo v domačem našem jezici, brez nepotrebne nemščine, ali vendar bi se usojali njega sestavljalcu priporočati, naj v bodoče pazi na novejšo ter pravilnejšo obliko besedij.

— (Šolstvo.) Iz Gorice se nam poroča dné 28. t. m.: Na tukajšnjih sreanjih šolah se je te dni vršila matura. Na gimnaziju oglašilo se je za njo 15 javnih osmošolcev in 1 vnanič. Vspeh je bil: Odlično zreli sta 2 (Slovenca Kokošar in Laharnar), zrelih 12, padel je 1 na jedno leto in 1 (vnanič) purnavlja za dva meseca izpit iz jednega predmeta. — Na realki je delalo maturo 6 se. mošolcev. Od teh je 1 zrel z odliko, 4 zreli, 1 je padel na jedno leto.

— (Iz Gorice) se nam piše: V soboto 26. t. m. zjutraj se je poskusil ustreliti učitelj na mestnej glasbeni šoli, T., priznani umetelnik na violini. Star je še le 21 let in sploh priljubljen ter prav simpatičen človek. Govori se, da je mnogim krasotcam zmesal glavice, a naposled zmesala jo je neka tudi njemu. Zadal si je dva strela, a nesrečnež živi še denes, in nemogoče nij, da ozdravi. — Svet vendar nij tako materijalističen, kakor se navadno misli.

— (Strela udarila) Mej 27. in 28. t. m. okoli polnoči je — kakor se nam piše — tresnilo na pód G. Lužarja blizu Lašič. Na hip je bilo vse podstrešje v plamenu. Zgorel je 7letni pastriček Jože Matevžič. Gospodar, ki je resitu skušal, je strahovito opeten. Nič se nij dalo oteti. Zgorela sta v hlevu tudi krava in telček. Hitro došli sosedje so čvrsto delali in zabrali srečno, da se druga takoj zraven stoječa pohištva, ki so se slamo krita, niso vnela, in da se je tako odvnila še hujša nesreča, ki bi bila gotovo vso vasico zadela.

Razne vesti.

* (Pogorelo) je mesto Lodz v ruskeji Poljskeji. Ogenj je uničil preko 200 hiš in osiromašil preko 2000 ljudi. — Dné 14. t. m. je tudi v ruskem mestu Veliki Jasirai razsajal velikanski požar, kateri je vpepnil v kratkem časi preko 300 poslopj. — Iz Nisniji-Novgoroda poročajo ruski listi: Dné 19. julija je pokončaval naše mesto velikanski požar. Goreti je začelo v tako imenovanem Nisniji-bazaru, kjer je največ in najimovitejših trgovcev. Vse glavne ulice, v katerih prodajo največ dragotin in je tam največji zalog za čaj, so pogoltnili plameni. Škoda se še zdaj ne dá določiti, ali reči se mora, da je bilo velika. Sedemindvajset ljudi je pri tej nesreči izgubilo življenje. Mej vseobčo znesnjavo so mnogi zločinci plenili po hišah. Ogenj je bil podtaknen. Štiri požigalce imajo uže zapite.

* (Poplav na Francoskem.) Letošnje neprestano deževje je provzročilo, da so malo ne vse reke v Francoskeji prestopile svoje bregove in napravile povodenj. Ljudje se zelo boje nesreč, in vlada je odredila potrebnih naredeb, da se odkloni pogibelj, kolikoroli je moči.

* (Egiptvska óčna bolezen) se je pojavila po šolah v Draždanah na Saskem. Ker se zlo vedao bolj širi, so dali pozapreti vse učilnice in so pustili mladino domov na počitnice.

Listnica uredništva. Gg. dopisnikom in prijateljem našega lista izrekamo srčno hvalo za poslano gradivo in prosimo, naj nas še dalje podpirajo. — J. R. v Gomilski. „Poslana“ se le vzemó v list, ako se plačajo zanj inseratni stroški.

Smrti v Ljubljani.

24. julija: Jožef Potočnik, hišnika in posestnika sin, 24 let, v kolodvorskih ulicah št. 29, vsled pljučne tuberkuloze.

26. julija: Alojzija Čuč, služabnika od vžitnine hči, 14 let, na dunajski cesti št. 7, vsled jetike. — Ana Ljubić, delavca hči, 20 mes., na karolinski zemlji št. 1, vsled katara v črevesu.

27. julija: Rudolf Schmiedl, 4 mes., na vozarskem potu št. 3, vsled pljučnice.

28. julija: Viktor Hofmannu, deželnega računovodstva svetovalcu mrtvo novorojeno dete moškega spola, na rimskeji cesti št. 3.

V deželnej bolnici:

25. julija: Martin Jenko, gostač, 64 let.

26. julija: Valentin Arko, delavec, 46 let, vsled pljučne tuberkuloze.

Tujci.

28. julija:

Evropa: Knez Windischgrätz iz Litije. — Dek iz Celja. — Lukach iz Reke.

„Slovenia“: Ljubić iz Zagreba. — Stecher iz Trsta. — Čuber iz Beljaka. — Trautwein iz Gradca.

„Pravica“: Karabaček iz Dunaja. — Burton iz Trsta. — Schweinburger iz Dunaja. — Pollak iz Gradca. — Neuman iz Dunaja.

Pri avstrijskem cesarju: Kapelj iz Kamnika. — Hotinger iz Trsta.

Dunajska borza 29. julija.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

notni dr. dolg v bankovcih . . .	66	gld.	55	kr.
notni dr. dolg v srebru . . .	68	„	15	„
notna rentna . . .	78	„	50	„
notni dr. posojilo . . .	126	„	50	„
akcije narodne banke . . .	827	„	—	„
srednje akcije . . .	270	„	70	„
London . . .	115	„	75	„
medro . . .	—	„	—	„
napol . . .	9	„	22	„
kr. cekini . . .	5	„	47	„
državne marke . . .	56	„	80	„

Za čiščenje in izboljšanje vina

najboljše, najhitreje in najcenejše sredstvo je prava francoska žolca.

To, kakor tudi prosti navod, kako se rabi, dobi se zmirom z osobnim ali poštnim naročilom pri A. Hartmannu v Ljubljani, v Luka Tavčarjevi hiši. (330—3)

Najsijajnejši vspeh zagotovljamo. Troški za čiščenje znašajo za vsak hektoliter 4½ kr.

Umeteljne zobé in zobovja

postavlja, ne da bi bolelo in za žvečiti popolnoma pripravno, po najnovejšem umetniškem načinu, in zobne operacije izvršuje z omotenjem z gazom za smejanje (305—7)

zdravnik za zobé A. Paichel,

poleg Hrdeckijevega mostu v 1. nadstropju.

Stare železniške šine

za zidanje mostov in hiš, najboljše in frišno

apno od cementa

v ceno prodajata (327—3)

Wogg in Radakovic,

trgovina z železom „zum gold. Anker“ v Celju.

Hiša na prodaj.

Hiša št. 8 v Rožnih ulicah, ki je posebno pripravna za krčmarstvo in branjarijo, prodá se iz svoje volje. Natančnejše ustmeno ali pismeno pové gospod Matejž Jevc, agent za užitninski davek v Višnjegori na Doljenjskem. (295—5)

Lastnika in tisk „Narodne tiskarne“.